

Vlaams
Parlement

ingediend op **705** (2020-2021) – Nr. 1
24 maart 2021 (2020-2021)

Voorstel van decreet

van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz,
Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck

tot wijziging van het decreet van 3 april 2020
tot afwijking van diverse bepalingen
van het Energiedecreet van 8 mei 2009,
het decreet van 18 juli 2003
betreffende het integraal waterbeleid,
gecoördineerd op 15 juni 2018,
en de uitvoeringsbesluiten ervan,
en tot dekking van de kosten
voor elektriciteitsverbruik, verwarming of waterverbruik
voor de eerste maand van tijdelijke werkloosheid
ten gevolge van de coronacrisis

TOELICHTING

1. Algemene toelichting

Eind 2019 ontstond er in en rond de stad Wuhan in China een uitbraak van een nieuw coronavirus (SARS-CoV-2) dat leidt tot de ziekte COVID-19. Ondertussen heeft het virus zich verspreid over de hele wereld en werd de ziekte door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) als een pandemie bestempeld. Ook zijn er inmiddels verschillende gemuteerde varianten opgedoken.

Gelet op de aanbevelingen vanuit de wetenschappelijke wereld, en de adviezen van de Nationale Veiligheidsraad en van het Coördinatie- en Crisiscentrum van de Vlaamse overheid (CCVO), heeft ook de Vlaamse overheid vanuit haar bevoegdheden de nodige maatregelen genomen om de verdere verspreiding van het coronavirus in te dammen, en om de veiligheid en de volksgezondheid te garanderen. Tegelijkertijd bleek het ook noodzakelijk om de financiële en economische consequenties van de pandemie te matigen. Op basis van het decreet van 3 april 2020 tot afwijking van diverse bepalingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en de uitvoeringsbesluiten ervan, en tot dekking van de kosten voor elektriciteitsverbruik, verwarming of waterverbruik voor de eerste maand van tijdelijke werkloosheid ten gevolge van de coronacrisis werden voor het beleidsveld Energie dan ook een aantal maatregelen genomen die gedurende de periode van een civiele noodsituatie van toepassing zijn. Zo gaan de distributienetbeheerders, behalve in geval van een onmiddellijke bedreiging van de veiligheid en zolang die bedreiging aanhoudt, niet over tot het afsluiten van de toevoer van elektriciteit of aardgas, en wordt de indieningstermijn van de EPB-aangifte geschorst (EPB: energieprestatie en binnenklimaat).

In het decreet van 3 april 2020 wordt een automatische koppeling met de civiele noodperiode vastgesteld. Die automatische koppeling is echter niet meer wenselijk en kan om die reden vervangen worden door een delegatie aan de Vlaamse Regering.

2. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid. Artikel 6, §1, VII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen stelt dat de gewesten op het vlak van het energiebeleid in ieder geval bevoegd zijn voor:

- a) de distributie en het plaatselijke vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70 kilovolt;
- b) de openbare gasdistributie, met inbegrip van de distributienettarieven;
- c) de aanwending van mijnogas en van gas dat afkomstig is van hoogovens;
- d) de netten van warmtevoorziening op afstand;
- e) de valorisatie van steenbergen;
- f) de nieuwe energiebronnen, met uitzondering van de energiebronnen die verband houden met de kernenergie;
- g) de terugwinning van energie door de nijverheid en andere gebruikers;
- h) het rationeel energieverbruik.

Artikel 2

Artikel 3 van het decreet van 3 april 2020 tot afwijking van diverse bepalingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en de uitvoeringsbesluiten ervan, en tot dekking van de kosten voor elektriciteitsverbruik, verwarming of waterverbruik voor de eerste maand van tijdelijke werkloosheid ten gevolge van de coronacrisis legt aan de distributienetbeheerders de verplichting op om, behoudens in geval van een onmiddellijke bedreiging van de veiligheid en zolang die bedreiging aanhoudt, niet over te gaan tot het afsluiten van de toevoer van elektriciteit of aardgas.

Die verplichting wordt van kracht telkens als de Vlaamse Regering een periode van civiele noodsituatie uitroept die bepaald is met toepassing van artikel 4, §1, eerste lid, 1° of 2°, van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid.

Artikel 3 van het decreet van 3 april 2020 stelt dus een automatische koppeling met de civiele noodperiode vast. Als de Vlaamse Regering beslist om de civiele noodperiode uit te roepen, beschikt ze voor het energiebeleid niet over de mogelijkheid om gemoduleerde maatregelen te nemen. Daardoor is maatwerk op dat ogenblik niet mogelijk, wat vermijdbare maatschappelijke meerkosten kan veroorzaken. Dat is des te meer het geval omdat ook ondernemingen onder dat afsluitingsverbod vallen, wat bij faillissementen een verhoogd financieel risico voor de netbeheerders met zich meebrengt. Aangezien de netbeheerder geen bevoorrechte schuldeiser is, kan die dan immers doorgaans de opgestapelde kosten die zijn ontstaan doordat de gefailleerde niet kon worden afgesloten, niet recupereren. Dat betekent dat de netbeheerder de verliezen die ten gevolge van die verplichting zijn ontstaan, ofwel zelf moet dragen, ofwel in de nettarieven zal verrekenen.

Om die reden wordt voorgesteld om het automatisme te vervangen door een delegatie aan de Vlaamse Regering. Als er een periode van civiele noodperiode aanbreekt, kan de Vlaamse Regering op die manier geval per geval beslissen om een dergelijke verplichting aan de distributienetbeheerders op te leggen of niet. Als de Vlaamse Regering daarover geen uitvoeringsbesluit neemt, moeten de distributienetbeheerders uiteraard wel het toepassingsgebied van de standaardbeschermingsregels voor de huishoudelijke afnemers in het gewestelijke energierecht respecteren. Zo wordt er in de gevallen, vermeld in titel V van het Energiebesluit, een budgetmeter geplaatst, kan de afsluiting van de energietoevoer alleen onder de voorwaarden en procedures die zijn bepaald door en krachtens artikel 6.1.2 van het Energiedecreet (met inbegrip van het volgen van de LAC-procedure in de gevallen waarop de regelgever die van toepassing heeft gemaakt), en is een afsluiting van de elektriciteits- of aardgastoevoer tijdens de winterperiode niet mogelijk (LAC: lokale adviescommissie).

Net als voor energie blijven de standaard beschermingsmaatregelen en procedures voor het begrenzen of afsluiten van de watertoevoer van toepassing. Het betreft de bepalingen uit artikel 2.2.2 uit titel II, hoofdstuk II, van het decreet betreffende het integraal waterbeleid en de bepalingen uit het Algemeen Waterverkoopreglement, artikel 5. Begrenzing of afsluiting van de waterlevering bij huishoudelijke abonnees kan in regel alleen na tussenkomst van hetzij een LAC of de toezichthoudende ambtenaar Leefmilieu.

Toch blijft er hoe dan ook een link met de civiele noodperiode bestaan: alleen als de Vlaamse Regering een civiele noodperiode heeft uitgeroepen of die periode heeft verlengd, kan ze beslissen om die maatregelen te activeren. Is er geen civiele noodperiode, dan blijft deze bepaling latent en inactief.

Artikel 3

Artikel 4 van het decreet van 3 april 2020 stelt dat de indieningstermijn van de EPB-aangifte, vermeld in artikel 11.1.8 van het Energiedecreet, wordt geschorst gedurende de periode van de civiele noodsituatie.

Die schorsing wordt van kracht telkens als de Vlaamse Regering een periode van civiele noodsituatie uitroept die bepaald is met toepassing van artikel 4, §1, eerste lid, 1° of 2°, van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid.

Ook in dit artikel wordt de automatische koppeling vervangen door een delegatie aan de Vlaamse Regering. Door de automatische koppeling kunnen namelijk geen gemoduleerde maatregelen genomen worden, wat ook hier vermijdbare maatschappelijke meerkosten kan veroorzaken. Door aan de Vlaamse Regering een delegatie te geven, kan die beslissen om, als er een periode van civiele noodsituatie aanbreekt, de indieningstermijn voor de EPB-aangifte te schorsen of niet.

De link met de civiele noodsituatie die is bepaald met toepassing van artikel 4, §1, eerste lid, 1° of 2°, van het decreet van 20 maart 2020, blijft dus ook bestaan: alleen als de Vlaamse Regering een civiele noodperiode heeft uitgeroepen of heeft verlengd, kan ze beslissen om die maatregelen te activeren. Is er geen civiele noodperiode, dan blijft deze bepaling latent en inactief.

Artikel 4

Analoog aan artikel 2 en vanuit dezelfde motivatie wordt een soortgelijke wijziging opgenomen van artikel 5 van het decreet van 3 april 2020. In dat artikel 5 wordt bepaald dat in afwijking van artikel 2.2.2, §5 en §6, en 2.5.1.1 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en de bepalingen die ter uitvoering van die artikelen zijn genomen, gedurende de periode van de civiele noodsituatie, de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk niet overgaan tot het afsluiten of begrenzen van het debiet van de waterlevering bij een abonnee, behoudens in geval van een onmiddellijke bedreiging van de volksgezondheid en zolang die bedreiging aanhoudt.

Daarbij wordt voorzien dat desgewenst een onderscheid kan worden gemaakt tussen de huishoudelijke abonnees en de niet-huishoudelijke abonnees. De situatie van beiden is immers sterk verschillend wat het belang van de waterlevering betreft.

Artikel 5

Gelet op de consequenties van de voormelde automatische koppeling en het feit dat de instandhouding van die maatregelen in de huidige stand van de pandemie niet als essentieel wordt geacht, wordt voorgesteld om voor de lopende periode van de civiele noodsituatie, die de Vlaamse Regering op 27 februari 2021 met 120 dagen heeft verlengd, de toepassing van artikel 3 en 4 van het decreet van 3 april 2020 tot afwijking van diverse bepalingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en de uitvoeringsbesluiten ervan, en tot dekking van de kosten voor elektriciteitsverbruik, verwarming of waterverbruik voor de eerste maand van tijdelijke werkloosheid ten gevolge van de coronacrisis buiten werking te stellen ('deactiveren').

Toch kan de Vlaamse Regering, zoals in de toelichting bij artikel 2 en 3 al is vermeld, nog altijd in de toekomst beslissen om de voormelde bepalingen opnieuw in werking te stellen of in stand te houden als daar in het kader van de pandemie op

een gegeven moment de noodzaak toe zou bestaan. Om te vermijden dat er juridische discussies, en daarmee ook rechtsonzekerheid, ontstaan of dat het initiatief van de decreetgever de facto aan de Vlaamse Regering de mogelijkheid ontnemt om tijdens de lopende periode die bepalingen te reactiveren, wordt een expliciete delegatie opgenomen.

Inwerkingtreding

Dit decreet treedt in werking tien dagen na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad. Dat geeft zowel Fluvius en het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA), de exploitanten van openbare waterdistributienetwerken, als de rechtsonderhorigen de tijd om zich aan de nieuwe regels aan te passen.

Andries GYFFROY
Robrecht BOTHUYNE
Willem-Frederik SCHILTZ
Wilfried VANDAELE
Tinne ROMBOOTS
Inez DE CONINCK

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 3 van het decreet van 3 april 2020 tot afwijking van diverse bepalingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en de uitvoeringsbesluiten ervan, en tot dekking van de kosten voor elektriciteitsverbruik, verwarming of waterverbruik voor de eerste maand van tijdelijke werkloosheid ten gevolge van de coronacrisis, gewijzigd bij het decreet van 4 december 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in de inleidende bepaling worden de woorden "zijn gedurende" vervangen door de woorden "kan de Vlaamse Regering beslissen om gedurende";
- 2° aan de inleidende bepaling worden de woorden "te maken" toegevoegd.

Art. 3. Artikel 4 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 4. De Vlaamse Regering kan beslissen om gedurende de periode van de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid die bepaald is met toepassing van artikel 4, §1, eerste lid, 1° of 2°, van het decreet van 20 maart 2020, de termijnen, vermeld in artikel 11.1.8 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, te schorsen."

Art. 4. Artikel 5 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 5. In afwijking van artikel 2.2.2, §5 en §6, en 2.5.1.1 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en de bepalingen die ter uitvoering van die artikelen zijn genomen, kan de Vlaamse Regering beslissen dat gedurende de periode van de civiele noodsituatie die bepaald is met toepassing van artikel 4, §1, eerste lid, 1° of 2°, van het decreet van 20 maart 2020 één of meerdere van volgende maatregelen van toepassing te maken:

- 1° de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk gaan niet over tot het afsluiten of begrenzen van het debiet van de waterlevering bij huishoudelijke abonnees, behoudens in geval van een onmiddellijke bedreiging van de volksgezondheid en zolang die bedreiging aanhoudt;
- 2° de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk gaan niet over tot het afsluiten of begrenzen van het debiet van de waterlevering bij abonnees die geen huishoudelijke abonnees zijn, behoudens in geval van een onmiddellijke bedreiging van de volksgezondheid en zolang die bedreiging aanhoudt."

Art. 5. Vanaf de datum van de inwerkingtreding van dit decreet zijn artikel 3, 4 en 5 van voormeld decreet van 3 april 2020 niet langer van toepassing op de periode van een civiele noodsituatie die is vastgesteld bij het besluit van de Vlaamse Regering van 30 oktober 2020 houdende vaststelling van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals vermeld in het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, naar aanleiding van de heropleving van het COVID-19 virus, en die werd verlengd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 26 februari 2021 houdende de verlenging van de duur van de civiele noodsituatie en de afwijkingsregeling, zoals vastgesteld bij het besluit van de Vlaamse Regering van 30 oktober 2020 houdende vaststelling van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals vermeld in het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, naar aanleiding van de heropleving van het COVID-19 virus.

In afwijking van het eerste lid kan de Vlaamse Regering steeds beslissen om tijdens de periode van een civiele noodperiode, vermeld in het eerste lid, de maatregelen, vermeld in artikel 3, 4 of 5 van voormeld decreet van 3 april 2020, opnieuw in te voeren.

Andries GYFFROY
Robrecht BOTHUYNE
Willem-Frederik SCHILTZ
Wilfried VANDAELE
Tinne ROMBOOTS
Inez DE CONINCK